

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การนำเสนอภาพลักษณ์ของแม่ในนิตยสารสำหรับแม่และเด็ก” ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ที่เป็นเนื้อหาของบทความในคอลัมน์นิตยสารสำหรับแม่และเด็ก โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยนี้ คือ บทความของคอลัมน์ต่างๆ จำนวน 5 คอลัมน์ ได้แก่ คอลัมน์คลินิกสูติ-นรีเวช คอลัมน์คลินิกสุขภาพ คอลัมน์คลินิกจิตวิทยา คอลัมน์คลินิกพิเศษ และคอลัมน์คลินิกคุณหมอมชนิภา ที่ปรากฏในนิตยสารประเภทสำหรับแม่และเด็ก “รักลูก” ที่ถูกตีพิมพ์เป็นภาษาไทยและเผยแพร่แบบรายเดือน ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2552 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ.2552 ทั้งหมดจำนวน 97 บทความ จากนิตยสารทั้งหมดจำนวน 10 ฉบับ ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1

รายการบทความจากคอลัมน์ที่ใช้ในการศึกษาของนิตยสารรักลูก
ที่เผยแพร่ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2552 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2552

เดือน	คอลัมน์	บทความ
มกราคม	คลินิกสูติ-นรีเวช	<ul style="list-style-type: none">ทำไมต้องบล็อกหลัง?ยากันแท้งอันตรายต่อทารกไหม?
	คลินิกสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none">กลุ่มใจลูกชอบนมเปรี้ยว นมช็อคโกแลตอยากรู้โรคธาลัสซีเมีย
	คลินิกจิตวิทยา	<ul style="list-style-type: none">กลุ่มลูกเก่งแต่ก้าวร้าวติดทุกคนยกเว้นแม่
	คลินิกพิเศษ	<ul style="list-style-type: none">หากลูกต้องเปลี่ยนอวัยวะใหม่

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการบทความจากคอลัมน์ที่ใช้ในการศึกษาของนิตยสารรักลูก
ที่เผยแพร่ระหว่าง เดือนมกราคม พ.ศ. 2552 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2552

เดือน	คอลัมน์	บทความ
มกราคม	คลินิกคุณแม่ชนิกานิก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ลูกเก่งและสร้างสรรค์ด้วยเซลล์กระจกเงา ▪ ปัญหาจุดซ่อนเร้นของลูกสาว
กุมภาพันธ์	คลินิกสูติ-นรีเวช	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อีสุกอีใสอันตรายต่อลูกในท้องหรือไม่? ▪ ปวดเพราะยาเหน็บช่องคลอด
	คลินิกสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เด็กดาวนซ์จะดูแลตัวเองได้หรือไม่
	คลินิกจิตวิทยา	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ในบ้านรำเงิง นอกบ้านเสียบขีวม ▪ แก่ยังงี้ดี ลูกไม่ชอบลุง
	คลินิกพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ รู้เร็วป้องกันได้ โรคหัวใจรูมาติก
	คลินิกคุณแม่ชนิกานิก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ หนูอยากฉลาดและเป็นคนดี พ่อแม่ช่วยหนูได้ ▪ โรคภูมิแพ้อากาศอย่างรุนแรง
มีนาคม	คลินิกสูติ-นรีเวช	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สารพัดปัญหาแม่ท้อง ขอคำตอบ ▪ แผลหลังคลอดดูแลอย่างไรไม่ติดเชื้อ
	คลินิกสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขอวิธีแก้ตาบอดสี ▪ ลูกขวบครึ่งนอนยาก
	คลินิกจิตวิทยา	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ลูกโดนเรียกว่า “ตุ๊ด” ▪ กังวลลูกติดดูหนัง
	คลินิกพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ระวัง Sunburn ทำร้ายผิวลูก
	คลินิกคุณแม่ชนิกานิก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ พ่อแม่คนสำคัญในการพัฒนาสมองลูก ▪ ลูกชายเป็นภูมิแพ้?
เมษายน	คลินิกสูติ-นรีเวช	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แม่ท้องนอนไม่พออันตรายมั๊ย? ▪ ใช้ยาเหน็บโดยไม่รู้ว่าท้อง ▪ กังวลไม่ได้ตรวจมะเร็งปากมดลูก
	คลินิกสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ลูกปัสสาวะบ่อยเกินไปมั๊ย?

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการบทความจากคอลัมน์ที่ใช้ในการศึกษาของนิตยสารรักลูก
ที่เผยแพร่ในระหว่าง เดือนมกราคม พ.ศ. 2552 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2552

เดือน	คอลัมน์	บทความ
เมษายน	คลินิกสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อาหารเสริมทำลูกท้องผูกหรือเปล่า?
	คลินิกจิตวิทยา	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผิดมั้ตามใจลูกทุกครั้งทีร้องไวยวาย ▪ ทำไมลูก 5 ขวบ ทำทุกอย่างทีห้าม
	คลินิกพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ หู ใ้อะ ใ้อัย
	คลินิกคุณหมอนิกา	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เยี่ยมภาคี สสส. และคู่มือเลี้ยงลูก 25 ปี ▪ ลูกชายกระพริบตาถี่ๆ มีน้ำตาไหล
พฤษภาคม	คลินิกสูติ-นรีเวช	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ท้องนี้ม่เลือดออกตามไรฟัน ▪ ทำไมกินวิตามินแล้วท้องผูก ▪ อัลตราซาวด์อันตรายกับลูกน้อยมั้? ▪ มีเซ็กซ์แล้วคลอดยากจริงหรือ?
	คลินิกสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ต่อม่ปัญหาของลูกตัดทิ้งได้มั้? ▪ กลัวลูกฟันผุ
	คลินิกจิตวิทยา	<ul style="list-style-type: none"> ▪ พ่อแม่หย่ากันบอกลูกอย่างไรดี ▪ ลูกสมาธิสั้นหรือเปล่า?
	คลินิกพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เบบี๋ต่ากุงยง
	คลินิกคุณหมอนิกา	<ul style="list-style-type: none"> ▪ คู่มือเลี้ยงลูกครบ 25 ปี มาถึง RQ จนได้ ▪ ขอวิธีแก้นิสัยชอบแก้งเพื่อน
มิถุนายน	คลินิกสูติ-นรีเวช	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เครียดตอนท้องกลัวกระทบลูก ▪ ตรวจภายในหลังคลอดจำเป็นมั้? ▪ เจ็บชายโครงด้านซ้ายตอนท้อง
	คลินิกสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เด็กเล็กกินฟ้าทะลายโจรได้มั้? ▪ ใ้ลูกนอนท่าไหนดี
	คลินิกจิตวิทยา	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กลัวลูกเปียงเบนทางเพศ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการบทความจากคอลัมน์ที่ใช้ในการศึกษาของนิตยสารรักลูก
ที่เผยแพร่ในระหว่าง เดือนมกราคม พ.ศ. 2552 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2552

เดือน	คอลัมน์	บทความ
มิถุนายน	คลินิกจิตวิทยา	<ul style="list-style-type: none"> อยากแก่นิสัยลูกเอาแต่ใจ
	คลินิกพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> โรคงูสวัด สวัดหาเจ้าตัวเล็ก
	คลินิกคุณหมอนอก	<ul style="list-style-type: none"> รักลูกเฟสตีวัลและคู่มือเลี้ยงลูก ลูกสาววัย 8 เดือนซนมาก ไม่อยู่นิ่งผิปกติมัย
กรกฎาคม	คลินิกสูติ-นรีเวช	<ul style="list-style-type: none"> อยากรู้เรื่องน้ำคร่ำ ตกขาวผิดปกติหรือเปล่า กลัวลูกเกิดมาปัญญาอ่อน
	คลินิกสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> เปลี่ยนนมบ่อยๆ เป็นอะไรไหม? กลัวลูกน้ำเหลืองไม่ดี ควั่นและกลั่นอันตรายกับลูกไหม
	คลินิกจิตวิทยา	<ul style="list-style-type: none"> ช่วยที ลูกอยากมีเพื่อนตลอดเวลา ขอวิธีแก้ลูกขี้อายขี้กลัว
	คลินิกพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> เบบี้อินติด
	คลินิกคุณหมอนอก	<ul style="list-style-type: none"> ครอบครัวเป็นสุขกับการอ่านของลูก ถ้าแม่ป่วยขณะให้นม ลูกจะป่วยตามมั๊ย
สิงหาคม	คลินิกสูติ-นรีเวช	<ul style="list-style-type: none"> อารมณ์ขึ้นลงบ่อยๆ ไซโรคซึมเศร้าหรือเปล่า? ตกขาวพาราคาญใจ เคยแท้งลูกและชูดมดลูก ถ้าท้องลูกจะผิดปกติหรือไม่
	คลินิกสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ลูกขบกว่าฟันมีคราบหินปูนแล้ว
	คลินิกจิตวิทยา	<ul style="list-style-type: none"> ถอดไม่เก็บทำอะไรให้ลูกมีวินัย ขอวิธีฝึก+เกม ที่ทำให้ลูกใจเย็น
	คลินิกพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> ดับอึกเสบปีจากแม่สู่ลูก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการบทความจากคอลัมน์ที่ใช้ในการศึกษาของนิตยสารรักลูก
ที่เผยแพร่ในระหว่าง เดือนมกราคม พ.ศ. 2552 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2552

เดือน	คอลัมน์	บทความ
สิงหาคม	คลินิกคุณแม่ชนิก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ลูกสุขได้แม้ในยามวิกฤติ ▪ ปัญหาลูกคอไม่แข็ง
กันยายน	คลินิกสูติ-นรีเวช	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กาแฟ 1 แก้ว ปลอดภัยมั้ยตอนตั้งครรภ์ ▪ กลัวเป็นมะเร็งปากมดลูก ▪ ขอวิธีป้องกันการแท้งซ้ำ ▪ ท้อง 7 เดือน ลูกคนโตนอนบนท้องได้ไหม?
	คลินิกสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อันตรายใหม่ ผื่นแดงขึ้นตามตัวลูก ▪ กลัวลูกนอนมากไป
	คลินิกจิตวิทยา	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แค่อนุบาลก็อยากรู้เรื่องเพศแล้ว ▪ ช่วยที กลัวลูกเป็นเด็กเลี้ยงแกะ
	คลินิกพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กรนอันตราย
	คลินิกคุณแม่ชนิก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีสุขกับลูกด้วยการวาดภาพระบายสี ▪ อยากรู้เรื่องสเต็มเซลล์จากสายสะดือ
ตุลาคม	คลินิกสูติ-นรีเวช	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ใช้ยาอะไรเพื่อแก้ไอตอนท้อง? ▪ อยากรู้อะไรแต่กลัวเจ็บ
	คลินิกสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ลูกแพ้อาหารหรือเปล่า? ▪ เลยกำหนดฉีดวัคซีนมา 6 เดือน ทำอย่างไรดี
	คลินิกจิตวิทยา	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ลูกติดกระแอมไอเหมือนแม่ ▪ ลูกฉลาดแต่ไม่พูด
	คลินิกพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ปกป้องลูกน้อยจากโรคซึมเศร้า
	คลินิกคุณแม่ชนิก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เลี้ยงลูกด้วยธรรมชาติ ▪ ยาแก้เมารถใช้กับเด็ก 2 ขวบได้มั้ย

บทความจากคอลัมน์ที่ใช้เป็นประชากรในการศึกษาวิจัยนี้ มีเนื้อหาที่เป็นการถามตอบระหว่างแม่และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในการเลี้ยงและดูแลลูก ซึ่งจากการถามตอบดังกล่าวเบื้องต้นทำให้ทราบว่าบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบในการเลี้ยงและดูแลลูกมีอะไรบ้าง การเป็นแม่ควรเตรียมพร้อมและปฏิบัติตัวเช่นไร จากแนวทางการตอบคำถามของแพทย์ทำให้ทราบว่าความคาดหวังต่อแม่ในการเลี้ยงและดูแลลูกของสังคมในปัจจุบันเป็นอย่างไร และคำถามของแม่ทำให้เราเห็นความกังวลใจ อารมณ์และความรู้สึกของแม่ในช่วงภาวะการตั้งครรภ์ตลอดจนการเลี้ยงและดูแลลูก และเนื่องจากเป็นการตอบคำถามของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้ผู้อ่านหรือแม่มั่นใจว่าคำตอบที่ได้นั้นเชื่อถือได้ ซึ่งบทความจากคอลัมน์ที่ใช้เป็นประชากรในการศึกษานี้จะสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ได้

ทั้งนี้นิตยสาร "รักลูก" มีระยะเวลาการเผยแพร่ในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จนถึงปัจจุบัน เป็นที่รู้จักในกลุ่มนิตยสารประเภทนี้ มีกำหนดระยะเวลาในการเผยแพร่ที่แน่นอน (รายเดือน) และมีเนื้อหา รายละเอียดที่มีอิทธิพลและกระจายข้อมูลเกี่ยวกับแม่และเด็กไปสู่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Documentary Research) จากแหล่งที่มา 2 แหล่ง คือ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. บทความจากคอลัมน์ที่ใช้เป็นประชากรในการศึกษา ที่ปรากฏในนิตยสาร "รักลูก" ที่เผยแพร่ ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ เดือนมกราคม พ.ศ. 2552 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2552

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการการเก็บรวบรวมจะถูกนำมาวิเคราะห์โดยวิธีการ "วิเคราะห์ตัวบท" (Textual Analysis) โดยใช้แนวคิดสตรีศึกษาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ และทำการวิเคราะห์จากบทความจำนวน 97 บทความ ที่เก็บรวบรวมจากคอลัมน์ที่ใช้เป็นหน่วยในการวิจัยของนิตยสารดังกล่าว นำข้อมูลที่ได้เหล่านั้นมาประมวลผลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การศึกษานี้

กรอบการวิเคราะห์

จากแนวคิดของนักสตรีนิยมที่ได้วิพากษ์ความเป็นแม่ของผู้หญิง ข้าพเจ้าเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ความเป็นแม่ควรที่จะได้มีการตรวจสอบ ว่าความเป็นแม่ที่มีอยู่นั้นได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตผู้หญิงอย่างไรบ้าง

แม้ว่านักสตรีนิยมเองจะมีมุมมองหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นความเป็นแม่แตกต่างกันออกไป โดยมีทั้งข้อเสนอแนะที่ให้ผู้หญิงปฏิเสธความเป็นแม่อย่างสิ้นเชิงเพื่อทำลายระบบนิยมชาย หรือยังคงให้คุณค่ากับความเป็นแม่อยู่และยังถือว่าความเป็นแม่นั้นยังเป็นคุณค่าที่สูงที่สุดของผู้หญิงเพียงแต่ให้ผู้หญิงปฏิเสธความเป็นแม่ที่สนองตอบความต้องการของผู้ชายหรือระบบนิยมชาย ซึ่งดูเหมือนจะขัดแย้งกันเองในหมู่นักสตรีนิยมเอง แต่เราก็ปฏิเสธไม่ได้ว่ามุมมองของสตรีนิมนั้นทำให้ผู้หญิงได้หันกลับมามองและตรวจสอบชีวิต สถานภาพและบทบาทของตัวผู้หญิงเองจากมุมมองที่เป็นของผู้หญิงเอง

เพื่อเป็นการสร้างกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเอาแนวคิดและมุมมองความเป็นแม่ของ Adrienne Rich มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของแม่ที่นิตยสารสำหรับแม่และเด็กได้นำเสนอต่อผู้หญิง ซึ่ง Rich ได้เสนอไว้ใน หนังสือ “Of Women Born: Motherhood As Experience And Institution” ที่ถูกตีพิมพ์และเผยแพร่ในปี ค.ศ. 1976

Adrienne Cecile Rich เกิดในปี ค.ศ. 1929 ปัจจุบันอายุ 80 ปี เป็นนักกวีและสตรีนิยมชาวอเมริกัน Rich ได้เริ่มเขียนหนังสือเล่มนี้ในปี ค.ศ. 1972 ซึ่งในขณะนั้นแทบจะไม่มีหนังสือที่เขียนเกี่ยวกับความเป็นแม่ออกมาอย่างเป็นทางการเลย โดย Rich ได้ใช้เวลาในการเขียนหนังสือเล่มนี้ถึง 4 ปี Rich ใช้ประสบการณ์การเป็นแม่ของตัวเองที่มีลูกชาย 3 คน และประสบการณ์ของแม่คนอื่นๆ จากรายงานการค้นคว้าต่างๆ ถ่ายทอดลงในหนังสือเล่มนี้

มุมมองเกี่ยวกับความเป็นแม่ที่ Rich ได้เสนอไว้ในหนังสือนั้นได้ถูกนำเสนอโดยแบ่งออกเป็นบทย่อยจำนวน 10 บท ซึ่งแต่ละบทก็จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของ พ่อ แม่ และลูกทั้งในระดับปัจเจก ระดับกลุ่มและสังคม โดยข้าพเจ้าจะได้เลือกสรุปประเด็นที่จะนำมาวิเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ความเป็นแม่ และใช้บทความเรื่อง “บทศึกษาถึงความ เป็นแม่ในบริบทของปัจเจกและสถาบัน: ความคิดจากหนังสือ Of Women Born” ของ กาญจนา แก้วเทพ (2535) ประกอบในการสรุปประเด็นเพื่อนำมากรอบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ประเด็นหลักที่ Rich ได้เสนอและการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกมาใช้เป็นกรอบในการวิจัยเกี่ยวกับความเป็นแม่ บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของแม่ในการเลี้ยงและดูแลลูกมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความเป็นแม่นั้นไม่ใช่เรื่องส่วนตัว หากแต่เป็นเรื่องของการเมือง ในประเด็นนี้ Rich มีมุมมองว่า ความเป็นแม่นั้นหากจะพิจารณาโดยผิวเผินแล้วอาจจะดูเหมือนเป็นเรื่องส่วนตัว ที่แม่จะมีอิสระในชีวิตครอบครัวอย่างเต็มที่ ปลอดภัยจากการแทรกแซงใดๆ แต่ความเป็นจริงแล้วเป็นเรื่องของการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะความเป็นแม่นั้นผู้หญิงไม่สามารถตัดสินใจทำอะไรได้ด้วยตัวเองหากแต่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก ต้องเป็นแม่ตามที่สังคมคาดหวัง กำหนดเอาไว้ และที่ความเป็นแม่ได้มาเกี่ยวข้องกับการเมืองนั้นก็เพราะว่า ในปัจจุบันเรามีชีวิตอยู่ในสังคมที่ถืออำนาจพ่อเป็นใหญ่หรือเป็นระบบนิยมชาย (Patriarchy) ซึ่งลักษณะสำคัญของสังคมนี้คือ สถาบันทุกสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว อุดมการณ์ การเมือง การแบ่งงาน ระบบกรรมสิทธิ์ ล้วนถูกควบคุมโดยผู้ชายไม่ว่าจะผ่านอำนาจทางตรงหรืออ้อม ซึ่ง Rich ได้ทำการวิเคราะห์ว่า การที่ระบบนิยมชายนี้สามารถยังคงดำรงอยู่ได้ ก็เพราะการที่ได้ควบคุม “ความเป็นแม่” และ “เพศวิถีแบบตรงเพศ” (Heterosexuality) ไว้ ระบบนิยมชายได้ทำให้ความเป็นแม่กลายเป็นเพศวิถีแบบต่างเพศเป็นเรื่องธรรมชาติ ซึ่งกลายเป็นว่าความเป็นแม่และเพศวิถีแบบตรงเพศจะไม่ถูกตั้งคำถาม ดังนั้นวิถีชีวิตแบบทางเลือกอื่น เช่น การปฏิเสธความเป็นแม่ หรือ เพศวิถีแบบรักเพศเดียวกัน (Homosexuality) กลายเป็นสิ่งที่ผิดและไม่ยอมรับในสังคม ความเป็นแม่ของผู้หญิงได้ถูกแทรกแซงจากภายนอก เช่น ผู้หญิงต้องตอบสนองความต้องการอยากมีลูกของสามีหรือของปู่ ย่า ที่ต้องการจะมีหลาน ผู้หญิงถูกทำให้คิดว่าต้องการมีลูกเพียงเพราะจะเติมเต็มความเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ เติมเต็มความเป็นผู้หญิงให้สมบูรณ์ เป็นแม่เพราะเป็นสิ่งที่ผู้หญิงต่างทำกัน เป็นแม่เพื่อที่จะพิสูจน์ว่าตนเองสามารถทำได้เหมือนกับผู้หญิงคนอื่น ซึ่งทั้งหมดนี้ไม่ได้เกิดจากความต้องการของตัวผู้หญิงเองอย่างแท้จริง ยิ่งไปกว่านั้นหากแม่เลือกที่จะทำหมันหรือไม่อยากมีลูกอีกต่อไป ผู้หญิงก็ไม่สามารถตัดสินใจได้เองโดยเด็ดขาด ต้องได้ผ่านการรับรู้และยินยอมจากสามีหรือคนอื่นในครอบครัว

ประเด็นที่ 2 ภาระที่เกินเลยของการเป็นแม่ แม่ไม่เพียงถูกมอบหมายให้ ให้กำเนิดบุตรและเลี้ยงดูเท่านั้น แต่ยังได้ถูกกำหนดให้รับผิดชอบกับทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเกิดขึ้นกับลูก หากมีอะไรเกิดขึ้นกับลูกแม่จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว งานเลี้ยงลูกนั้นเป็นงานของผู้หญิง และเป็นเรื่องปกติที่ผู้หญิงต้องทำ และถูกคาดหวังว่าจะต้องดำเนินไปอย่างสมบูรณ์ โดยที่พ่อไม่ต้องมีความรับผิดชอบอะไรในส่วนนี้ หากพ่อจะเข้ามาช่วยบ้างก็ถือว่าเป็นความใจดี เพราะไม่ใช่หน้าที่หลักของผู้ชาย ภาระที่มอบหมายให้แม่นั้น แม่ต้องทำด้วยความรักและเสียสละ เป็นภาพของความทุกข์จากการที่ได้เลี้ยงและดูแลลูก แต่ในความเป็นจริงแล้ว การดูแลตนเองขณะตั้งครรภ์ การเจ็บท้องคลอดลูก การอดหลับอดนอนดูแลลูกน้อยนั้นเป็นความยากลำบาก อย่างที่มีแม่และ

ผู้หญิงหลายคนปฏิเสธที่จะอยู่ในภาวะเช่นนั้นอีก แม่ที่เลี้ยงและดูแลลูกจะต้องใช้เวลาเกือบทั้งหมดในการดูแลลูก แทนที่จะไม่มีเวลาส่วนตัว กว่าที่จะมีเวลาส่วนตัวก็ต้องรอให้พ่อกลับมา แต่ถึงอย่างไรก็ไม่ใช่ว่าหน้าที่ของพ่อที่จะต้องรับผิดชอบอยู่ดี หรือก็ต้องมีคนมาช่วยในการดูแลลูก ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นภาวะที่แม่ไม่สามารถที่จะทำเองคนเดียวได้ แต่ก็ยังเป็นความคาดหวังของสังคมและคนรอบข้างว่าแม่ต้องทำได้ นอกจากดูแลลูก แม่เองก็ยังคงจะต้องดูแลตัวเองและคนอื่นๆ ในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว และแม่จะเป็นแม่ที่ทำงานนอกบ้านก็ไม่ได้หมายความว่าภาวะในส่วนนี้จะถูกละเลยได้ และในส่วนภาวะการเลี้ยงดูลูกนั้นไม่ได้หมายความว่าแม่จะแค่เลี้ยงให้ลูกเติบโตเพียงอย่างเดียว แม่จะต้องสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับลูก สร้างความอบอุ่นในครอบครัว และเติบโตขึ้นอย่างมีความสุขจิตและสุขภาพกายที่ดี เป็นคนดีของสังคม

ประเด็นที่ 3 อารมณ์และความรู้สึกของแม่ ครอบครัวเชิงเดี่ยว (พ่อ-แม่-ลูก) ที่แม่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน สังคมได้คาดหวังและเรียกร้องความเป็นแม่เอาไว้มาก ไม่ว่าจะเป็นต้องใช้เวลาร่วมอยู่กับลูกตลอดทั้งวัน ต้องรักและตอบสนองต่อลูกอย่างไร้เงื่อนไข การที่จะต้องอยู่กับลูกตลอดเวลาจึงไม่แปลกที่แม่จะมีภาวะตึงเครียด ความเป็นแม่จะถูกทดสอบอยู่ตลอดเวลาจากคนรอบข้างและโดยเฉพาะจากตัวแม่เอง ว่าแม่ทำถูกหรือเปล่า ทำพอหรือยัง มีอะไรขาดตกบกพร่องไปหรือเปล่า ทั้งนี้เพราะหากเกิดอะไรขึ้นกับลูกแม่จะต้องถูกเพ่งเล็งและเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว ดังนั้นความรักความเสียสละของแม่จะเป็นสิ่งที่ไม่มีที่สิ้นสุดเพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าทำได้ไม่ต่างจากแม่คนอื่นๆ อารมณ์ขุ่นมัวของแม่แทนจะหาที่ระบายออกไม่ได้ เพราะสำหรับลูกแล้วแม่ไม่สามารถใช้อารมณ์โกรธกับลูกได้ หรือหากใช้ก็อาจจะเป็นการแกล้งทำเพื่อสั่งสอนลูก และเนื่องจากความคาดหวังของสังคมที่ว่าครอบครัวเป็นที่ เป็นที่แห่งความรักอบอุ่น หลบภัย จากโลกภายนอก ดังนั้นอารมณ์ที่ขุ่นเคี้ยวของแม่จะไม่สามารถแสดงออกมาได้ ทั้งๆที่ความเป็นจริงทุกคนสามารถมีอารมณ์ที่ขุ่นมัวได้ แต่สำหรับแม่กลับถูกคาดหวังให้เก็บเอาไว้

ดังนั้นจากกรอบการวิเคราะห์ข้างต้น การวิเคราะห์ตัวบทของบทความที่ใช้ในการศึกษานั้นจะได้ทำการวิเคราะห์ใน 3 ประเด็น หลักคือ

1. ความเป็นแม่ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว เป็นการวิเคราะห์ตัวบทถึงอิทธิพลจากภายนอกที่เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจของแม่ในเรื่องของบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของแม่ในการเลี้ยงและดูแลลูก ความคาดหวังของสังคมต่อความเป็นแม่
2. บทบาทและภาระหน้าที่ที่เกินเลยของความเป็นแม่ เป็นการวิเคราะห์ตัวบทถึงบทบาท หน้าที่และภาระความรับผิดชอบของแม่ในการเลี้ยงและดูแลลูก ตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์

ตลอดจนการเลี้ยงดูหลังคลอด และบทบาทหน้าที่ของแม่ต่อคนในครอบครัวและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

3. อารมณ์และความรู้สึกของแม่ เป็นการวิเคราะห์ถึงอารมณ์ความรู้สึกของแม่ที่เกิดขึ้นในช่วงตั้งแต่ก่อนตั้งครรภ์ตลอดจนการเลี้ยงและดูแลลูก โดยจะได้วิเคราะห์ถึงอารมณ์ความรู้สึกของแม่ที่มีต่อตนเอง ต่อลูกและต่อบุคคลอื่นในครอบครัว

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษา แบ่งรายละเอียดการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. การศึกษาภาพลักษณ์ภาพลักษณ์ที่สะท้อนบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของแม่ในการเลี้ยงและดูแลลูกในปัจจุบัน จากการศึกษาภาพลักษณ์ของแม่ในนิตยสารสำหรับแม่และเด็กจากบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารดังกล่าว

2. การวิเคราะห์ตัวบทจากเนื้อหาของบทความโดยใช้กรอบในการวิเคราะห์ตามแนวคิดสตรีนิยมทั้ง 3 ประเด็นข้างต้น